

ת"פ 34401/07/22 - מדינת ישראל נגד פארס עיסא

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 34401-07-22 מדינת ישראל נ' עיסא(עציר)

בפני בעניין:	כבוד השופט אוהד גורדון המאשימה	מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים - עו"ד א' קסנטיני
נגד הנאשם		פארס עיסא ע"י ב"כ עו"ד א' אבו לבדה

גזר דין

רקע

- ביום 8.2.23 הורשע הנאשם, לפי הודאתו בכתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של הצתה, לפי סעיף 448 רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), והיזק בזדון, לפי סעיף 452 לחוק העונשין.
- לפי העובדות בהן הורשע, הנאשם החליט להצית את ביתו של ע.ע (להלן: "המתלונן"), בשל סכסוך וחילופי קללות שהתרחשו לפני האירוע בין הנאשם לבין בנו של המתלונן. ביום 13.7.22 בסמוך לשעה 1:00, נסע הנאשם לבית המתלונן בקטנוע, נכנס לשטח הבית, נעמד סמוך לדלת הכניסה, שפך דלק על הדלת ובאמצעות מצית שילח אש והצית את הדלת. השריפה התפשטה באזור הכניסה, נגרמו נזקי פיח באזור זה ונשרפו כיסאות. השריפה סיכנה את הבתים הסמוכים ואת המתלונן ומשפחתו, ועשן התפזר באזור. המתלונן, ששהה בתוך הבית עם משפחתו, ניגש לדלת וניסה לפתחה, אך בשל התפשטות השריפה לא הצליח. בן דודו, ששהה מחוץ לבית, הבחין בשריפה וניגש לכבותה.

נתונים רלבנטיים לגזירת הדין ותסקיר שירות המבחן

- לנאשם אין הרשעות קודמות.
- בתסקיר שירות המבחן תוארו נסיבות הנאשם, שהוא כבן 22, רווק וטרם מעצרו התגורר עם אביו ועבד בבניה. תוארו מהלך חייו לרבות מורכבות במישור המשפחתי, שמפאת צנעת הפרט לא אפרטה, וכתב אישום תלוי ועומד בעבירות איומים ותקיפה (להתייחסות שירות המבחן להליך תלוי ועומד ראו רע"פ 1021/07 פלוני נ' מדינת ישראל (30.12.09)).

עוד הוצגה התייחסותו של הנאשם למעשים בהם הורשע, במסגרתה טען שבנו של המתלונן, שהינו בן דודו, נהג לשלוח הודעות נאצה וקללות לאביו, כי קיבל ממנו מסרונים ברוח זו שעסקו גם באמו ובאחותיו, וכי ניסה פעמים

רבות לחייג לבן הדוד כדי לפגוש בו אך האחרון חזר וניתק את השיחות. הנאשם המשיך וסיפר שבמצב זה נטל דלק, הגיע לבית המתלון ולדבריו שפך מעט דלק על רצפת המבואה ולא התכוון להצית את הבית.

הנאשם הביע חרטה, הגם שהתקשה להסביר את מעשיו, ומסר שהוא מבין כי עלול היה להביא לפגיעה בחיים והוא מצר על כך. עוד מסר שנערכה "סולחה", ושלל משקעים רגשיים מצדו כלפי המתלון ומשפחתו. כן הביע מוטיבציה להשתלב בטיפול בתחום האלימות והכעס, ולהשתלב בלימודים.

שירות המבחן הציג גורמי סיכון וסיכוי והעריך, כי הסיכון להישנות התנהגות אלימה מצד הנאשם הוא ברמה בינונית-נמוכה, ומתמקד בהיבטים של סכסוך משפחתי וכבוד המשפחה.

5. בתסקיר משלים, דיווח שירות המבחן כי שוחח טלפונית עם המתלון ובני משפחתו, שמסרו שאינם מעוניינים לפגוש בשירות המבחן, כי אין להם קשר עם הנאשם וכי לתפיסתם הורתע מן המעצר וריצה את עונשו. בחזרו על הערכת הסיכון ונוכח התרשמות מהעדר בשלות של הנאשם ונוכח מעשיו, המליץ שירות המבחן על ענישה מוחשית ועל עונש מותנה.

טיעוני הצדדים

6. המאשימה הציגה בטיעוניה, בעל פה ובכתב, את הערכים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם. נטען שהמעשים מעלים תעוזה, כי הנאשם לא התכוון לאירוע נקודתי ולא הצית מרחב פתוח אלא בית מגורים, וכי פוטנציאל הנזק היה רב היות שהיו אנשים בתוך הבית. צוינה נקודת המבט של האחרונים, שחשו חוסר אונים נוכח השריפה. הוגשו תמונות של המקום לאחר ההצתה, וכן התכתבות עובר לה, בין הנאשם לבין בנו של המתלון.

המאשימה הציגה פסיקה, וטענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 30-50 חודשי מאסר. צוין שלנאשם אין עבר פלילי, ונוכח הודאתו מחד והמלצת שירות המבחן מאידך, התבקש לגזור עליו 36 חודשי מאסר, לצד עונשים נלווים ופיצוי למתלון, בטענה שנגרמו לו נזקים כבדים. המאשימה ביקשה לאבחן את הפסיקה שהציגה ההגנה.

7. ההגנה הדגישה, בטיעוניה לעונש שאף הם הוצגו בעל פה ובהשלמה בכתב, כי בכתב האישום המתוקן צוינו סכסוך שקדם לעבירה וכן חילופי קללות ואיומים, כך שלא דובר בעבירה מתוכננת. הוצגו חקירה של בן המתלון ובנוסף ההתכתבויות בינו לבין הנאשם, ובהן עלבונות כלפי הנאשם ואמו, ונטען כי הנאשם רגיש מאוד לסוגיה וכי בן המתלון "תרם" ליצירת המצב, שהוביל את הנאשם לבצע את ההצתה. עוד נטען, בהפניה לתמונות, שהנזק שנגרם מההצתה אינו כבד ועסק בדלת חיצונית מברזל ולא בתוככי דירת המגורים.

ב"כ הנאשם הוסיף וציין שמרשו הוא צעיר כבן 21, ללא עבר פלילי וכי הודה כבר בשלב החקירה בניגוד ליעוץ שקיבל, ולקח אחריות מלאה. צוין שגם בפני שירות המבחן נטל הנאשם אחריות והביע חרטה וכן מוטיבציה לטיפול (הגם שההגנה חזרה בה מבקשה להשלים בנושא זה את תסקיר שירות המבחן). נטען שהנאשם שואף להמשיך בלימודיו, אותם הפסיק עקב נסיבות משפחתיות, ושקווי האישיות הלא-בשלים שלו נובעים מגילו הצעיר. עוד נטען שלנאשם דפוסי התנהגות נורמטיביים, כי מעד באופן חד פעמי וכי מסוכנותו נמוכה.

ההגנה הפנתה לפסיקה מטעמה וטענה, שהפסיקה במקרי הצתה היא מגוונת ותלויה נסיבות והקשר, וכי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ועד 20 חודשי מאסר בפועל. ההגנה הוסיפה וטענה, שנערכה סולחה וכי עולה מן התסקיר המשלים שהמתלון ובני משפחתו לא מפחדים מהנאשם ולא מבקשים להותירו במאסר, ויש להתחשב בכך.

עוד נטען שנוכח נסיבות הנאשם ונטילת האחריות, וכן מעצרו הנמשך שנבע מנסיבות אישיות קשות שלא אפשרו לאתר חלופה, יש להסתפק בימי מעצרו המספק ענישה מוחשית דיה.

דין

מתחם העונש ההולם

8. הנאשם חטא במעשה פסול. עבירת ההיזק בה הורשע נועדה לגונן על הקניין, מפני פגיעה בזדון. עבירת ההצתה נועדה למנוע את הסיכון, הגלום במעשה של שליחת אש, לפגיעה בחיים, בגוף וברכוש. היבט הסיכון של מעשה זה מודגש בחוסר היכולת לשלוט באש, שכן:-

"מטבעה של הצתה שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו. מכאן חומרתה היתרה של עבירה זו, ועל כן חייב העונש הנגזר בצידה לתת מענה לשיקולי גמול, מחד, והרתעת הרבים, מאידך" (ע"פ 2599/07 קריין נ' מדינת ישראל (30.04.07)).

9. עם זאת, מעשי ההצתה שנדונו בפסיקת בתי המשפט הם שונים ומגוונים, לרבות בהיבטי החומרה, הסיכון שיצר המעשה ונסיבות הביצוע והמבצע. לכן, קיימת חשיבות לבחינת הנסיבות הפרטניות של המעשה:

"טווח הענישה בגין הצתה אינו אחיד, ובקביעתו יש ליתן את הדעת, בין היתר, לתוצאות ההצתה, לפוטנציאל הסיכון הגלום בה, לתכנון מוקדם ולעברו של המצית" (ע"פ 2939/19 חלפון נ' מדינת ישראל (2.2.20)).

10. הנאשם בחר להצית בית מגורים, שפך דלק על דלת הבית והציתה. הוא עשה זאת בשעת לילה, בה גובר הסיכון כי ישהו אנשים בתוך הבית (כפי שקרה בפועל), וכי האש תאותר רק בשלב בו יהיה קושי לכבותה. בכך יצר הנאשם סכנה לא רק לפגיעה ברכוש, אלא גם בגוף ובנפש.

בנוסף, כמובא בעובדות בהן הודה, המעשים תוכננו - בהיבט של הצטיידות והגעה למקום, וכן יצרו סיכון לבתים סמוכים.

עוד תישקל לחומרה הסיטואציה המאיימת, בפניה עמד המתלונן, עת מצא עצמו לכוד בביתו שדלתו הוצתה, וניסה ללא הצלחה לפתוח את הדלת.

היבט נוסף לחומרה עניינו בבחירה הפסולה לבצע את המעשה כדרך לפתרון סכסוך, שכמובא לעיל עסק בעלבונות כלפי הנאשם ובני משפחתו.

11. מנגד, קיימים שיקולים לקולה.

בכלל זה, בשקילת הנזק שנגרם בפועל הרי שדובר בנזק מדוד, לרכוש בלבד. הדבר עולה מהתמונות שהוצגו ומציגות בעיקר סימני פיח, ומן העובדות המוסכמות.

זאת ועוד, כמצוות סעיף 40 לחוק העונשין יש לשקול את הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה. הוסכם, כי דובר בסכסוך במהלכו עלב בן המתלונן בנאשם, בעלבונות המכוונים כלפי בני משפחתו. התכתובות שהוצגו לעניין זה כוללות נאצות בוטות. לטענת הנאשם, שלא הוכחה בידי המאשימה, הוא ניסה ללא הצלחה לשוחח עם בנו של המתלונן בנושא, טרם ביצע את העבירה. כל אלה מאפיינים את המעשה כתגובה בעלת היבט ספונטני-אמוציונאלי, אלמנט שיש בו למתן קמעא את חומרת המעשים - הגם שלא להצדיקם.

אני נכון גם לקבל את טענת ההגנה כי ביצוע ההצתה מחוץ, כלפי דלת ברזל, גרע במידת מה מפוטנציאל הסיכון שעמד לנגד עיני הנאשם. זאת, הגם שאין מדובר בנתון בעל משמעות ניכרת היות שכאמור האש לא ניתנת לשליטה, והמעשים עלולים היו להביא גם לדלקה נרחבת.

12. מבט אל הענישה הנוהגת במקרי הצתה מציג משרעת רחבה, הנובעת בין היתר מן השוני בנסיבות המקרים והמבצעים. על רקע זה, אתמקד בסקירתם של מקרים מקבילים ככל הניתן: מקרי הצתה הקשורה לבית או מתחם מגורים מאוכלס, אך כזו שלא גרמה לשריפה נרחבת אלא לנזק מדוד לרכוש, ושמבצעה לא סבל מקושי

נפשי (מה שמאפיין חלק מהמקרים שנדונו בפסיקה).

13. הסקירה מעלה, כי במקרים מעין אלה מקבלת חומרתה של עבירת ההצתה ביטוי, בגזירת עונשי מאסר, לתקופות הנעות בין מספר חודשים ועד לשנות מאסר.

14. אפתח בדוגמאות למקרים "קלים" יותר.

בת"פ (מחוזי-ים) 27669-07-19 מדינת ישראל נ' פלוני (23.1.20) נדון בחור כבן 27, נעדר הרשעות קודמות, שהודה בביצוע הצתה והיזק בזדון. הוא החליט להצית את בית אחותו בשל סכסוך בינה לבין רעייתו, ועשה זאת בשפיכת חומר דליק על דלת הבית ובסביבתה, והצתתה למרות שהאחות ובניה שהו בבית. האש אחזה בדלת ובהמשך כבתה. הנאשם גם ניפץ חלון. בית המשפט קבע מתחם עונש, הכולל מאסר לתקופה שבין 6 עד 24 חודשים, וגזר על הנאשם 10 חודשי מאסר, ומאסר מותנה.

15. בת"פ (מחוזי-ים) 1505-07-17 **מדינת ישראל נ' שריפה ואח'** (7.3.18) נדונו שלושה צעירים, שבמקרה אחד החליטו להצית מתחם מגורים בעיר העתיקה, שבחלקו התגוררו יהודים. בשעת לילה ולאחר שכיבו את תאורת הרחוב הסמוכה הם הצמידו מזרנים לדלת המתחם, שפכו עליהם חומר דליק והציתו. לדלת המתחם נגרם נזק, ונותרו סימני פיח על קירות. למעשה זה נקבע מתחם עונש שנע בין מאסר בעבודות שירות ובין שנתיים במאסר. שניים מהם חזרו על המעשה פעם נוספת, ולגביהם נקבע מתחם כולל שבין שישה חודשי מאסר ובין 30 חודשים. העונשים שנגזרו, בין היתר בשים לב לעוונשיהם של קטינים אחרים שביצעו מעשים דומים, היו 11 חודשי מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי - לנאשם שביצע הצתה אחת (ותסקיר שירות המבחן לגביו נמנע מהמלצה). לנאשמים שביצעו שתי הצתות נגזרו 20 חודשי מאסר (לנאשם שבעברו הרשעה) ו-6 חודשי מאסר.

16. לצד אלה, קיימים מקרים בהם הוטלה ענישה מכבידה יותר. להלן דוגמאות:

בע"פ 6378/18 **חג' נ' מדינת ישראל** (29.4.19). ראו גם ת"פ (מחוזי ב"ש) 14721-01-17 מדינת ישראל נ' חג' (15.7.18), נדון מי שהורשע לאחר ניהול הוכחות בהצתה, ובהיזק בזדון. הוא הצית דלת מחסן בבנין מגורים, הסמוכה לדירה בה שהו בני משפחה. כבאים השתלטו על השריפה, שגרמה נזק לרכוש. באותו מקרה קבע בית המשפט המחוזי מתחם עונש, הנע בין 24 חודשי מאסר ובין 52 חודשים. בהינתן שדובר באדם מבוגר בעל עבר פלילי, שהביע חרטה (וכן בשל שיקולי אכיפה בדרנית), נגזרו עליו שלוש שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי.

17. בת"פ (מחוזי ב"ש) 999-08-20 **מדינת ישראל נ' פלמרצ'וק** (26.5.21) נדון אדם בוגר ללא הרשעות קודמות, בעל נסיבות חיים מורכבות, שהורשע לפי הודאתו בהצתה. הוא החליט להצית דירה בבנין מגורים, הגיע למקום בשעת לילה עם מזרן ובנזין, הניח את המזרן סמוך לדלת הדירה והציתו. המתלונן התעורר ופעל לכיבוי השריפה, שכובתה וגרמה לנזק בשווי אלפי שקלים ולסימני שריפה ופיח. נקבע מתחם עונש שבין 30 ל-48 חודשי מאסר, ונגזרו על הנאשם שלוש שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי.

18. שקלתי את כלל השיקולים שהוצגו לעיל ואת הנתונים לגבי הענישה הנוהגת. במכלול השיקולים, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לעבירות בביצוען הורשע הנאשם, בנסיבות ביצוען, כולל מאסר לתקופה שבין 10 ל-40 חודשים, מאסר על תנאי וכן פיצוי.

גזירת העונש

19. לזכות הנאשם יישקלו גילו הצעיר והעדרן של הרשעות קודמות. בין היתר, יש בריצוי מעצר ממושך - והמאסר שעוד יידרש - בגיל כה צעיר ולראשונה מאחורי סורג ובריח, משום פגיעה לא מבוטלת בנאשם וכן במשפחתו. כל

אלה יישקלו לקולה.

20. עוד תישקל הודאתו של הנאשם, שייעלה את הדיון וחסכה מזמנם של העדים, הצדדים ובית המשפט. לצד היבטי הייעול, יש בהודאה משום ביטוי להכאה על חטא ונטילת אחריות על המעשים. המדובר בשיקול משמעותי, שכן לטענת ההגנה שלא נסתרה הנאשם הודה ולקח אחריות כבר בשלב החקירה, כפי שעשה בהמשך באולם בית המשפט ובפני שירות המבחן.

21. עמדה זו של הנאשם משתלבת בנתוניו האישיים כמפורט לעיל, בעניין שהביע בטיפול גם אם הדבר טרם מומש, ומציגה פתח לתקווה, כי דובר במעידה בלהט האמוציה, על רקע העלבונות שהוטחו בנאשם כמובא לעיל.

הדבר משתלב גם בהערכת הסיכון שהוצגה בתסקיר שירות המבחן, שהיא נמוכה עד בינונית. בהקשר זה תצוין עמדת המתלון ובני משפחתו, שנראה כי אינם חוששים שהנאשם ישוב וינסה לפגוע בהם, וסבורים שהמחיר ששילם עד כה הרתיעו. משקל מדוד, בהתאם להנחיות הפסיקה בנושא, יינתן גם לטענה לעריכתה של "סולחה".

22. מנגד, קיימים שיקולים לחומרה. הערכת הסיכון אינה רחוקה, ומשולבת במה שנראה כרגישות של הנאשם לנושאי הפגיעה בכבוד, בפרט בהקשר משפחתי, עד כדי נכונות להגיב באופן מסוכן. הדבר מקים צורך בענישה שתספק הרתעה אישית, לבל ישוב וייכשל במעשים דומים, במקרי מבחן. כך גם בהתאם להמלצתו של שירות המבחן בנושא.

23. נוכח הסיכון הרב הטמון במעשי הצתה, ואשר נדון לעיל, עולה גם שיקול שעניינו בענישה שתרתיע את הרבים מפני נקיטה במעשים ממין זה, שעלולים להביא לאסון כבד. כך גם בהיבט המניע, בשל הצורך במסר כללי המבהיר כי נכונות לפגוע באחר וברכשו, בפרט בשילוח אש, אינה הדרך ההולמת להגיב על עלבונות ופגיעה בכבוד.

24. במכלול השיקולים, הגם שהטעמים לחומרה לא מאפשרים לגזור לנאשם את הרף הנמוך של המתחם שנקבע, סבורני כי אין זה המקרה למצות את הדין. הגם שביצע מעשה חמור, נענש וייענש בגינו, להתרשמותי דובר בכישלון על רקע אמוציה ותפיסות כבוד, של בחור בלתי בשל בגיל צעיר. המחיר ששילם עד כה במעצר ממושך, והמשך מאסרו לתקופה מדודה, סיפקו ויספקו את הגמול, הלקח הנדרש ואת האלמנט ההרתעתי. זאת, מבלי לפגוע יתר על המידה בזכות לחירות ותוך עיצוב מסר מעודד לצעיר זה, כי הגשמת שאיפותיו בלימודים ובתעסוקה עדיפה על מעורבות חוזרת בפלילים.

25. לצורך חידוד ההרתעה, יחויב הנאשם גם במאסר מותנה. בקביעת משך התקופה אתחשב, בין היתר, ברצון שלא לכבול את ידיו של מותב שידון בהליך עתידי, אם ידון.

26. עוד ייפסק פיצוי, שיש בו ביטוי נוסף לנטילת האחריות. ועם זאת, האלמנט המרכזי בפסיקת הפיצוי עוסק בהיקף הנזק (דנ"פ 3319/21 **פלוני נ' פלוני** (4.8.21), רע"פ 2976/01 **אסף נ' מדינת ישראל** (5.2.02)). במקרה שלפניי מדובר בנזק מדוד ועל כן, בשים לב לסכומים המקובלים ולעמדת המתלון ובני משפחתו שנסקרה לעיל, די בסכום מתון.

27. במכלול השיקולים, נגזרים על הנאשם העונשים הבאים:

א. 15 חודשי מאסר, שיימנו מיום מעצרו - 13.7.22.

ב. 6 חודשי מאסר, אותם ירצה הנאשם אם ישוב ויעבור עבירת הצתה בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר.

ג. 3 חודשי מאסר, אותם ירצה הנאשם אם ישוב ויעבור עבירה של היזק בזדון בתוך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר.

ד. פיצוי למתלונן בסך 800 ₪, לתשלום עד 15.7.23. בתוך 7 ימים תעביר המאשימה למזכירות את פרטי המתלונן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ז אייר תשפ"ג, 18 מאי 2023, במעמד הצדדים.